

Interview met Jan Zwaan over zijn artistieke vader Klaas Zwaan (1922-1998)

Tweemaal Klaas Zwaan in actie met een halve mensleeftijd verschil. Als zeer jong, aankomend kunstschilder (ca. 1940), en als gevorderd en gelauwerd kunstenaar op latere leeftijd (ca. 1980).

'Mijn vader is altijd gewoon gebleven'

Op 24 september is het honderd jaar geleden dat de bekende Spakenburgse kunstschilder Klaas Zwaan is geboren. Vanwege dit feit togen Willem Ruizendaal en ondergetekende naar het monumentale stadje Hasselt, waar zijn zoon Jan (geb. 1953) woont en werkt. Hoe was de relatie met zijn in 1998 overleden vader en in hoeverre is Jan - zelf ook beeldend kunstenaar - in dezelfde voetsporen getreden?

Jan woont aan de Brouwersgracht, in een sfeervol huis uit 1947. Achter in zijn omsloten, romantisch ingedeelde binnenstadstuin staat een in 1990 opgetrokken atelier. Het licht heeft er vrij spel: een ideale plek om te werken.

Zowel binnenshuis als daarbuiten verraadt alles zijn Spakenburgse afkomst. Hij is geboren in een huisje achter de scheepswerf van Nieuwboer. Tegen de wand van zijn atelier heeft hij een deur van de voormalige botterloods gemonteerd, ooit gered uit een container. Aan de deur is de leeftijd af te lezen, want er is tientallen jaren tegen aan gekwast met overgebleven resten verf. Als geen ander heeft Jan oog voor dit soort details.

Als klein jongetje al was hij gefascineerd door de kleurige scherven van borden en potten die hij in en rond de haven van zijn geboortedorp vond. Hij heeft ze hier en daar in zijn tuin verwerkt tot collages.

Jan toont de oude deur hem 'geredde' deur van de botterloods waarop jaran lang de verfkwas-ten werden uitgesmeerd.

Binnen is zijn band met het dorp nog duidelijker te zien. Op de grens van kamer en suite hangt een oud bruin jak. En er staat een grote glazen vitrinekast met alle mogelijke antieke borden, kommetjes en andere snuisterijen. Bijzonder is dat hij ook de oude gebruiksvoorwerpen die zijn vader Klaas verwerkte in de stillevens bewaarde, zoals een groengeglazuurd stenen vergiet en een gebutste koperen ketel.

Agenda's

Niet lang na de hartelijke ontvangst worden Klaas' bijzondere agenda's naar beneden gehaald. 'Die heb ik een hele winter door zitten pluizen.' Ze hebben van 1955 tot 1983 gefungeerd als een soort dagboekjes, waarin de kunstschilder zijn gedachten optekende. Vooral over het weer van die dag, maar ook over gebeurtenissen die Klaas persoonlijk raakten. Zoals het overlijden van Gooise kunstenaars aan wie hij veel te danken heeft gehad (Klaas ging om de twee weken met zijn solex naar Laren en Blaricum om tentoonstellingen te bezoeken en collega's van de zogeheten Larense School te ontmoeten).

Jan met de agenda's van zijn vader.

Jan ging dan niet zelden als jonge jongen mee, en dwaalde dan rond in het schemerige atelier van bijvoorbeeld David Schulman, Klaas' belangrijkste leermeester. Jan legt uit dat zijn vader geen les van hem heeft gehad, maar dat Schulman meer fungeerde als persoonlijk adviseur. Zo in de trant van: 'Klaas, hou het eenvoudig' of: 'Niet te kleurig'. Klaas was ooit in contact met Schulman gekomen, omdat deze vaak met zijn schildersezel rond de haven van Spakenburg werkte. Dus toen de kunstenaar in 1966 overleed, werd dat genoteerd in de agenda.

Een jaar later stierf een andere vertegenwoordiger van de Larense School: Willem A. Knip. 'Abweert iemand van de oude garde; er blijft niet veel meer over van de Gooise', tekende Klaas dan mistroostig aan.